

kommunfullmäktige X
kommunstyrelsen
övriga nämnder
förvaltning

Program för ansökningar, tillstånds- givning och tillsyn enligt alkohollagen - Alkoholpolitiska riktlinjer

Fastställt av kommunfullmäktige 2012-06-20 § 206

Reviderad av kommunfullmäktige 2013-05-30 § 143, 2014-06-18 § 155

Reviderad av socianämnden 2015-10-20 § 234 (redaktionell ändring)

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
1.1. Bakgrund.....	3
1.2. Syfte	3
1.3. Mål	3
2. Allmänna bestämmelser	4
2.1. Försäljning av alkoholdrycker	4
2.2. Serveringstillstånd	4
2.2.1. Lämplighetsprövning	4
2.2.2. Personliga förhållanden	4
2.2.3. Ekonomiska förhållanden	4
2.2.4. Omständigheter i övrigt	5
2.2.5. Karenstid.....	5
2.2.6. Matkrav	5
2.2.7. Tillräckligt antal sittplatser	5
2.2.8. Nödvändiga tillstånd för restaurangdriften ska föreligga	5
2.2.9. Alkoholpolitiska olägenheter	5
2.3. Ansvarsfull alkoholserving.....	6
2.4. Förbud mot diskriminering	7
3. Särskilda riktlinjer i Jönköpings kommun	7
3.1. Allmänna ordningssynpunkter.....	7
3.2. Etablering av restaurang i känsliga områden.....	7
3.3. Restaurangens inriktning	7
3.4. Serveringstider.....	7
3.5. Tillfälligt tillstånd till allmänheten	8
4. Handläggning	9
5. Tillsyn	10
6. Sanktioner	10
7. Avgifter	11
8. Försäljning av folköl	11

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Ett huvudmål för alkoholpolitiken är att begränsa alkoholens skadeverkningar, som följer av överkonsumtion av alkohol och alltför tidig alkoholdebut. Kravet på ordning och nykterhet har också en framskjuten plats i lagstiftningen. De alkoholpolitiska grundprinciperna för all försäljning av alkoholdrycker, som gäller vid såväl parti- och detaljhandel som vid servering, säger att försäljning av alkoholdrycker ”ska skötas på ett sådant sätt att skador i möjligaste mån förhindras”.

Bestämmelserna om servering av alkoholdrycker finns reglerade i alkohollagen. Ny lag (2010:1622) trädde ikraft 1 januari 2011 och ersatte den dåvarande alkohollagen (1994:1738). Förändringar i samhället medför ibland att lagstiftningar behöver revideras och moderniseras.

Folkhälsomyndigheten har fastställt föreskrifter och allmänna råd till alkohollagens bestämmelser, som ska ses som rekommendationer om hur de olika bestämmelserna ska tillämpas.

Kriterier vid tillståndsgivning:

- **vara objektiva och icke diskriminerande** = de ska innebära en garanti för den tillståndssökandes rättssäkerhet och likabehandling.
- **ha lagstöd** = tillståndsgivning ska bygga på i lag angivna grunder. Prövningen baseras på i lag, förordning eller myndighetsföreskrifter fastställda kriterier. Besluten kan överklagas till domstol.
- **vara transparenta** = de ska vara publicerade och i förväg kända.

Domstolar samt förvaltningsmyndigheter och andra som fullgör offentliga förvaltningsuppgifter ska i sin verksamhet beakta allas likhet inför lagen samt iakttaga saklighet och opartiskhet. (1 kap. 9 § Regeringsformen).

Gällande regler för tillståndsgivningen i Jönköpings kommun finns att läsa:

www.riksdagen.se – Alkohollag (2010:1622)

www.regeringen.se - Proposition 2009/10:125 – En ny alkohollag

www.folkhalsomyndigheten.se - Föreskrifter och tolkning av alkohollagen.

www.jonkoping.se – Alkoholpolitiska riktlinjer

1.2. Syfte

Jönköpings kommuns alkoholpolitiska riktlinjer ska ge stöd i kommunens beredning av ansökningsärenden och därmed bidra till att ansökningar och serveringstillstånd handläggs effektivt och likformigt. Riktlinjerna ska skapa goda förutsättningar för att tillståndsgivningen kan ske rättssäkert, snabbt och effektivt. De ska vara till fördel för sökande genom att han eller hon på förhand kan bedöma om en tänkt etablering kan ges tillstånd. Riktlinjerna syftar till att skapa en bättre möjlighet till förståelse för hur alkohollagen och föreskrifter ska tillämpas.

1.3. Mål

Alkohollagen är en skyddslag och en kommuns alkoholpolitiska riktlinjer ska hjälpa till att upprätthålla lagens mening. Målet i Jönköping är att riktlinjerna ska skapa förutsättningar för en återhållsam alkoholkonsumtion och bidra till en god restaurangmiljö där servering av alkoholdrycker sker på ett ansvarsfullt sätt.

2. Allmänna bestämmelser

2.1. Försäljning av alkoholdrycker

Spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker får endast säljas om det föreligger rätt till det enligt alkohollagen och det krävs alltid tillstånd för försäljning av dessa drycker. Försäljning innebär varje form av tillhandahållande av dryck mot ersättning. Den som är under 20 år eller har förvaltare kan inte få serveringstillstånd.

Tillstånd till servering av alkoholdrycker lämnas av den kommun där serveringen ska ske. Ansökan om serveringstillstånd görs skriftligen hos kommunen. Alkohollagen anger kraven för att beviljas ett serveringstillstånd.

2.2. Serveringstillstånd

Alkoholservering kan ske till allmänheten eller till slutet sällskap. Ett slutet sällskap är en begränsad krets av personer som, utöver den aktuella tillställningen, har någon form av bestående gemensamt intresse i förening, företag eller annan sammanslutning. För att det ska vara fråga om ett slutet sällskap krävs att medlemskretsen är känd före det aktuella arrangemanget. Om annonsering sker i massmedia, sociala medier, internet, affischering eller liknande, eller medlemskap kan lösas i entrén, är det inte slutet sällskap. Är det inte fråga om slutet sällskap betraktas serveringen ske till allmänheten.

Serveringstillstånd kan avse enstaka tillfälle eller stadigvarande. Tillfälliga tillstånd kan gälla enstaka tillfälle eller enstaka tidsperiod och avse servering till allmänheten eller till slutet sällskap. Tillfällig servering förutsätter att det inte är fråga om regelbundet återkommande verksamhet. Stadigvarande tillstånd gäller tillsvidare och kan antingen avse hela året eller viss del av året, en så kallad säsongsrättighet, där servering kan ske till allmänheten eller till slutet sällskap. Stadigvarande och tillfälligt serveringstillstånd kan enligt alkohollagen beviljas för servering av vin och starköl i foajé till teater eller konsertlokal utan krav på matsservering. Sådan alkoholservering får endast ske under pauser i föreställningen.

För att beviljas ett serveringstillstånd till allmänheten eller till slutet sällskap, stadigvarande eller vid enstaka tillfällen ställer alkohollagen upp vissa kriterier som ska vara uppfyllda.

2.2.1. Lämplighetsprövning

Enligt alkohollagen ska en lämplighetsprövning göras av sökanden. Denne ska, med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt, visa sig vara lämplig att driva verksamheten.

2.2.2. Personliga förhållanden

Avser sökandes tidigare och nuvarande allmänna och ekonomiska förhållanden.

2.2.3. Ekonomiska förhållanden

Avser sökandes ekonomiska förhållanden i övrigt. Till exempel att serveringsverksamheten har finansierats på ett godtagbart, lagligt sätt. Tillståndsinnehavaren ska uppvisa en ordnad bokföring.

2.2.4. Omständigheter i övrigt

Sökande och andra personer med betydande inflytande som är aktiva i serveringsrörelsen ska ha kunskap om svensk alkohollagstiftning. Sökande ska avlägga ett prov hos kommunen för att visa att han eller hon besitter de kunskaper om alkohollagstiftningen som krävs för att kunna utöva serveringsverksamhet lagenligt. Kunskapsprovet är framtaget av Folkhälsomyndigheten och är webbaserat. Provet skickas till Folkhälsomyndigheten för rättning och resultatet sänds åter till kommunen som i sin tur förmedlar svaret till sökanden.

2.2.5. Karenstid

Har sökande anmärkning gällande brottslighet som har anknytning till rörelsen, narkotikabrott, trafiknykterhetsbrott, våldsbrott samt ekonomisk brottslighet ska minst tre år ha förflutit sedan senaste anmärkning. Även när ett serveringstillstånd har återkallats bör minst tre år förflyta innan nytt tillstånd kan komma ifråga.

2.2.6. Matkrav

Ett stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten får medges endast om serveringsstället har ett eget kök i anslutning till serveringslokalen samt tillhandahåller lagad eller på annat sätt tillredd mat. Gäster ska erbjudas ett varierat utbud av maträtter. Efter klockan 23.00 behöver endast ett fåtal enklare rätter serveras. Vid tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten samt serveringstillstånd till slutet sällskap behöver endast tillredd mat tillhandahållas på serveringsstället.

2.2.7. Tillräckligt antal sittplatser

Serveringsstället ska vara utrustat med ett i förhållande till lokalens storlek lämpligt antal sittplatser för matsservering.

2.2.8. Nödvändiga tillstånd för restaurangdriften ska föreligga

För att ett serveringstillstånd ska beviljas förutsätter det att andra nödvändiga tillstånd för restaurangdriften föreligger. Exempelvis ska det finnas besittningsrätt till lokalen, bygglov, e-registrering av livsmedelslokal, polistillstånd enligt ordningslagen samt att lokalen är lämplig för sitt ändamål sett ur brand- och utrymningssynpunkt. Vid servering till slutet sällskap ställs något lägre krav på lokalens utformning.

2.2.9. Alkoholpolitiska olägenheter

Kommunen kan vägra att meddela sökanden serveringstillstånd även om kriterierna ovan är uppfyllda, om serveringen kan befaras medföra olägenheter från alkoholpolitisk synpunkt. Det finns alltså ingen generell rätt att få serveringstillstånd. Vid varje prövning av nytt serveringstillstånd och vid utökning av stadigvarande serveringstillstånd ska risken för alkoholpolitiska olägenheter beaktas.

En individuell prövning måste dock alltid göras med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet. Ett avslag på en ansökan om tillstånd måste alltid motiveras. Motiveringen kan röra antingen sökanden eller serveringsstället eller med hänsyn till alkoholpolitiska olägenheter som kan befaras uppstå genom den tilltänkta etableringen. Det krävs att det redovisas vilka olägenheter det är fråga om och vad som ligger till grund för att

olägenheterna befaras uppstå. Ett avslag på en ansökan kan alltså inte enbart grundas på kommunens alkoholpolitiska riktlinjer.

2.3. Ansvarsfull alkoholserving

Både den som innehar serveringstillstånd och den personal som medverkar vid servering har ett personligt ansvar för att ordning och nykterhet råder på serveringsstället. Serveringen ska utföras på ett ansvarsfullt sätt:

- Märkbart påverkade gäster ska inte få komma in eller vistas på serveringsstället, utan ska avvisas.
- Gäster får inte serveras alkohol i sådan omfattning att de blir störande eller märkbart påverkade.
- Ordning på serveringsstället ska råda. Detta kan vara både alkoholrelaterat och icke alkoholrelaterat. Oavsett vilket ska det råda ordning exempelvis enligt följande: godkänd ljudvolym, avtorkade och avplockade bord, inga omkullvälta möbler, krossat glas ska omedelbart plockas upp, klubbiga golv ska åtgärdas snarast och störande gäster ska avvisas.
- Brottslig verksamhet exempelvis narkotika- och häleribrott får inte förekomma.
- Om det finns minsta tvivel om åldern på gästen ska den som serverar begära SIS-godkänd legitimation. Lämnas inte legitimation ska försäljning vägras. Serveringspersonal kan ha som riktmärke att rutinmässigt begära legitimation av gäst som kan antas vara under 25 år.
- Tillståndshavare eller av denne utsedd serveringsansvarig personal ska alltid finnas på plats under alkoholservingen. Detta för att trygga att serveringen sker på ett ansvarsfullt sätt.
- Tillståndshavare eller av denne utsedd serveringsansvarig skall medverka till att tillsyn kan genomföras utan hinder från personal eller gäster.
- Alkohollagen ställer krav på att den som söker ett serveringstillstånd har kunskaper i alkohollagen och är personligt och ekonomiskt lämplig för uppgiften. Tillståndshavaren ansvarar för att serveringsansvarig personal har tillräcklig kunskap i alkohollagen för att kunna utöva tillsyn över serveringen. Det är även viktigt att all serveringspersonal som serverar har kunskaper om de regler som finns.
- Det är inte förenligt med återhållsamhet att servera större mängder alkohol på en gång till en person eller mindre grupp människor. Det bör exempelvis inte serveras ölhinkar, shotsbrickor och helflaskor spritdryck.
- Kommunen är skyldig att på olika sätt informera om vad som gäller enligt alkohollagen och anslutande föreskrifter.
- Kommunen vill i dialog och samverka med restaurangbranschen och berörda myndigheter, verka för en bra restaurangmiljö som präglas av en ansvarsfull alkoholserving.
- Kommunen ska erbjuda tillståndshavare och serveringspersonal utbildning i ansvarsfull alkoholserving.
- Kommunen ska verka för att varje serveringsställe tar fram ett alkoholpolicydokument som bygger på en ansvarsfull alkoholserving.
- Kommunen ska kalla till möte med tillståndshavare. Till dessa möten kan Polismyndighet, andra myndigheter och förvaltningar bjudas in. Mötet ska ha en i förväg fastställd dagordning.

- Om en tillståndshavare inte följer alkohollagens bestämmelser är kommunen skyldig att vidta åtgärder. Kommunen kan vid en lindrig förseelse meddela en tillståndshavare en erinran. Vid flera lindriga förseelser liksom vid allvarigare överträdelser kan kommunen meddela varning. Om en varning inte är tillräckligt ingripande åtgärd kan kommunen återkalla serveringstillståndet.

2.4. Förbud mot diskriminering

Det är enligt svensk lag straffbart för en näringsidkare att diskriminera någon på grund av ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse, funktionshinder eller sexuell läggning. Detta gäller även för den som är anställd av näringsidkaren eller som annars handlar på dennes uppdrag.

Den som diskriminerar någon på denna grund kan straffas med böter eller fängelse i högst ett år. För tillståndshavaren och restaurangen kan det medföra sanktioner enligt alkohollagen.

3. Särskilda riktlinjer i Jönköpings kommun

Kommunen ska, inom alkohollagens ram, utforma alkoholpolitiska riktlinjer för tillståndsgivning på alkoholområdet. Här i anges vilka kriterier Jönköpings kommun tillämpar i bedömningen om ett beviljat serveringstillstånd kan medföra alkoholpolitiska olägenheter. Enligt regeringens proposition 2009/10:125 – En ny alkohollag, ska Polismyndighetens och miljöförvaltningens yttranden väga tungt i samband med kommunens utredning.

3.1 Allmänna ordningssynpunkter

Stor vikt läggs vid Polismyndighetens bedömning om risk för störningar, i form av ordnings- eller trafikstörningar, i och omkring serveringsstället.

3.2 Etablering av restaurang i känsliga områden

Stor vikt ska läggas vid miljökontorets bedömning om risk för olägenheter. Miljökontoret bedömer om det finns risk för närboendestörningar, tittar på lokalens utformning och läge samt föreslår skyddsåtgärder för att undvika störningar för boende i närområdet. I bedömning tas också hänsyn till särskilt känsliga och skyddsvärda områden. Det kan vara områden:

- där det vistas mycket ungdomar
- med närhet till trafikleder
- med känd missbruksproblematik
- med hög brottsbelastning

3.3. Restaurangens inriktning

Restauranger som bedriver nöjesverksamhet där ungdomar under 18 år har tillträde får inte servera alkoholdrycker de kvällar när åldergränsen är under 18 år.

3.4. Serveringstider

Servering inomhus av spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker får enligt alkohollagen pågå mellan klockan 11.00 till 01.00. Serveringstid mellan klockan 11.00 till 01.00 kallas normaltid. Efter särskild prövning kan servering fram till klockan 02.00 medges.

Normaltid för uteservering är till kl 24.00. Beroende på var uteserveringen är belägen kan tidigare- eller senareläggning mellan kl 23.00 till 02.00 ske efter särskild prövning.

I vissa fall kan, istället för avslag på ansökan om serveringstid efter normaltiden kl 24.00, tillåtas utsträckt servering begränsat till fredag, lördag samt söndag om den efterföljs av röd dag. Tillståndet gäller då också utsträckt serveringstid på vardag före röd dag.

Serveringstid efter normaltiden kan föreläggas en provtid på upp till 12 (tolv) månader om risk för närboendestörningar föreligger.

Vid prövningen av serveringstider, och då särskilt när det gäller serveringstider till klockan 02.00, ska polismyndighetens yttrande tillmätas stor betydelse.

Uteserveringen ska vara inhägnad, överblickbar och nödvändiga tillstånd ska finnas. Serveringstillstånd för uteserveringar kan normalt följa restaurangens ordinarie öppettider. Detta gäller dock under förutsättning att det inte befaras uppstå några störningar på grund av alkoholserving på uteserveringen.

Serveringstid inomhus till klockan 03.00 kan vid enstaka tillfällen medges till serveringställe med stadigvarande serveringstillstånd. Om ett sådant enstaka tillfälle sammanfaller med övergång till sommartid kan serveringstid inomhus medges till klockan 04.00. Påskafton, juldagen och nyårsafton är de dagar som kan medges. Utökningen kan beviljas efter ansökan och prövning.

Serveringsställen med stadigvarande serveringstillstånd kan dessutom ansöka om ytterligare två dagar per år med utökad serveringstid för slutet sällskap, om det finns särskilda skäl. Särskilda krav på fler ordningsvakter kan komma att ställas efter samråd med polismyndigheten.

Serveringstället ska vara utrymt senast 30 minuter efter serveringstidens slut. Detta gäller för servering både inom- och utomhus.

3.5. Tillfälligt tillstånd till allmänheten

Tillfälliga tillstånd för servering till allmänheten kan medges. För att få tillfälliga serveringstillstånd ställs särskilda krav på att arrangemangen vänder sig till en bred målgrupp och fokuserar på åldrar över 20 år.

Samma regler som vid prövning av stadigvarande serveringstillstånd tillämpas, det vill säga höga krav ställs på sökandens lämplighet, kunskaper om alkohollagen och tidigare erfarenhet av alkoholserving. Vid prövningen av serveringens placering och serveringstidens längd har Polismyndighetens bedömning av risken för ordningsstörningar och miljöförvaltningens bedömning av risken för närboendestörningar mycket stor betydelse. Ansökan ska vara inkommen i god tid, minst åtta veckor innan serveringstillfället, då samverkan mellan myndigheter ska kunna ske.

Ansökan prövas och serveringstillstånd kan beviljas enligt följande punkter:

- Alkoholservingen ska ingå i ett sammanhang som huvudsakligen vänder sig till en publik över 20 år. Vid prövningen görs en samlad bedömning av evenemangets karaktär, marknadsföring och utformning.
- Nödvändiga tillstånd för arrangemanget ska finnas.
- Mat ska erbjudas.
- Särskild restriktivitet gäller för servering av spritdrycker. För att få tillstånd för spritdrycker krävs att dessa antingen är förknippade med matutbud eller arrangemangets typ.
- Serveringen ska bedrivas på en avgränsad serveringsyta med tillräckligt antal sittplatser och acceptabla avgränsningar

4. Handläggning

Kommunen har som ambition att så långt som möjligt förkorta handläggningstiden för att upprätthålla en god servicenivå gentemot krögare och andra sökande. Ansökan om serveringstillstånd ska ske på särskild blankett som antingen hämtas från Jönköping kommuns hemsida - www.jonkoping.se - (socialtjänsten, serveringstillstånd) eller erhålls från tillståndsenheten.

I samband med att ansökan lämnas in ska kvitto på betald ansökningsavgift uppvisas. Ansökan prövas inte förrän avgiften är betald. Tillståndsenheten hjälper sökande med information och stöd i samband med ansökan.

Tillståndsenheten begär regelmässigt yttrande från Polis- och Kronofogdemyndigheterna, Skatteverket samt miljöförvaltningen och räddningstjänsten inför behandlingen av nya ansökningar. En ansökan om serveringstillstånd, som avser servering året runt eller årligen under viss tidsperiod, får enligt alkohollagen inte bifallas utan att Polismyndighetens yttrande inhämtats. Innan ansökningsärendet kommer upp för beslut får sökanden ta del av förslaget till beslut och har möjlighet att lämna synpunkter. Tillståndsbevis utfärdas och expedieras först sedan socialnämnden fattat beslut i ärendet. Vidare ska räddningstjänsten ha bedömt att lokalen har skälig brand- och utrymningssäkerhet och samråd ska ha skett med miljöförvaltningens hälsoskydds-enhet.

Beslut om stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten, tillfälliga tillstånd till allmänheten och stadigvarande tillstånd till slutna sällskap fattas av socialnämnden. Socialnämnden sammanträder en gång i månaden (förutom juli månad). När samtliga handlingar kommit in till tillståndsenheten ses ansökan som fullständig. Då börjar den formella handläggningstiden på sex till åtta veckor, enligt den servicegaranti som kommunen tillämpar¹. Servicegarantin finns att hämta på Jönköping kommuns hemsida - www.jonkoping.se - (socialtjänsten, serveringstillstånd) eller erhålls från tillståndsenheten.

Ansökningar om tillfällig servering till slutet sällskap och tillfällig utökning av stadigvarande serveringstillstånd kan beslutas genom delegation av tillståndsenhetens handläggare och tar maximalt fyra veckor.

När ansökan om serveringstillstånd beviljats utfärdar tillståndsenheten ett tillståndsbevis. Av tillståndsbeviset framgår alkoholserveringens omfattning och eventuella villkor. Exempel på villkor som kan följa tillståndet är bordsservering, utbildning för personal i ansvarsfull alkoholservering eller förordnade vakter vissa veckodagar eller tider. Tillståndsbeviset, liksom handlingarna i ärendet, är allmän handling. Enligt offentlighetsprincipen har den som begär det rätt att få ta del av allmänna, offentliga handlingar ”på stället”. Är den allmänna handlingen sekretessbelagd (gäller hos tillstånds- eller tillsynsmyndighet för uppgift om enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider skada eller men om uppgiften röjs), görs så kallad sekretessprövning om någon begär att få ta del av sådan handling. – För ytterligare information om regler angående offentlighetsprincipen och sekretess se Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

¹ Servicegaranti, Individ- och familjeomsorg, Beslut om permanenta serveringstillstånd och tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten, Socialtjänsten, Jönköpings kommun. Första upplagan september 2009. Servicegarantin kan tillfälligtvis upphävas genom beslut i socialnämnden

Vid beslut om provotid för tillstånd om servering svarar tillståndsenheten för uppföljningen och begär yttrande från miljökontoret och polismyndigheten angående eventuellt uppkomna störningar. Finns inga störningar utfärdas permanent tillstånd av tillståndsenheten. Finns störningar görs utredning för beslut i socialnämnden. Utredningen kommuniceras med den aktuella restaurangen innan beslut fattas.

5. Tillsyn

Genom tillsyn kontrollerar kommunen att tillståndshavarna och serveringsställena följer alkohollagen. Det är en förutsättning för att branschen ska kunna konkurrera på sunda och lika villkor.

Tillsynen sker på fyra olika sätt:

- Förebyggande tillsyn sker i form av information, råd och stöd till tillståndshavare och medverkan i utbildnings- och samverkansprojekt som ”Ansvarsfull alkoholservice”. Syftet med förebyggande tillsyn är att informera och göra tillståndshavaren uppmärksam på de krav som alkohollagen ställer så att brister i verksamheten inte uppstår.
- Med inre tillsyn avses kontroll av uppgifter från olika myndigheter. Det handlar om frågor av ekonomisk art och tillståndshavarens vandel. Restaurangernas försäljning följs upp genom restaurangrapporter som lämnas årligen.
- Med yttre tillsyn menas den tillsyn som kontinuerligt utförs på serveringsstället av tillståndsenhetens ordinarie tjänstemän och utbildade och av tillsynsenheten godkända restauranginspektörer.
- Yttre tillsyn kan också ske tillsammans med andra myndigheter, så kallad samordnad tillsyn. Exempel på myndigheter som kan delta är Polismyndigheten och Skatteverket. Polismyndigheten utför också egen tillsyn enligt alkohollagen och Skatteverket tillsynar utifrån deras lagstiftning.

I Jönköpings kommun ska varje restaurang med serveringstillstånd besökas av tillståndsenheten minst en gång per år. De serveringsställena som har en ungdomlig publik eller där risken för att olägenheter i fråga om ordning och nykterhet uppstår, besöks mera regelbundet. Tillsynen innebär en kontroll av att restaurangens alkoholservice sker i enlighet med det utfärdade tillståndet och att man inte bryter mot gällande lag. Bedömningar av ordningsläget i och utanför restaurangen, graden av berusning hos gästerna och kontroll av att service till minderåriga inte sker, samt att lagad eller på annat sätt tillredd mat finns är viktiga delar av den yttre tillsynen. Tillsynen omfattar även kontroll av att marknadsföringen av alkoholdrycker på serveringsstället och i dess omedelbara närhet sker på ett måttfullt sätt. Den ekonomiska skötsamheten granskas genom exempelvis kassa- och personalkontroll och utförs då oftast i samverkan med Skatteverket.

6. Sanktioner

Kravet på skötsamhet och personlig lämplighet hos tillståndshavaren kvarstår även efter det att serveringstillståndet beviljats. Åtgärder kan vidtas mot en tillståndshavare som visar bristande lämplighet även om han/hon skött serveringen av alkoholdrycker i enlighet med lagen. Till exempel återkallas serveringstillståndet vid en konkurs.

I de fall olägenheter har uppstått vid serveringen av alkoholdrycker, eller om tillståndshavaren inte följt de för servering eller serveringstillstånd gällande bestämmelserna kan erinran, varning eller återkallelse meddelas av kommunen. Erinran används vid lindriga förseelser. Varning används som påföljd vid förseelser som är allvarliga, fast dock inte så allvarliga att återkallelse är nödvändig. Det kan till exempel vara brister i ekonomiskt hänseende eller den personliga lämpligheten samt att servering av underårig skett. Har erinran erhållits upprepade gånger för samma typ av förseelser bör varning tilldelas. Har tillståndshavare blivit tilldelad en eller flera varningar och gör sig skyldig till ytterligare förseelser eller låter bli att rätta till missförhållande som leder till varning bör tillståndet dras in. Erinran eller varning ska vara ett förstahandsalternativ vid överträdelse av bestämmelserna i alkohollagen. I allvarigare fall ska återkallelse kunna ske utan föregående erinran eller varning. Om serveringstillståndet ifrågasätts blir tillståndshavaren alltid underrättad och har möjlighet att lämna sina synpunkter innan socialnämnden fattar beslut om erinran, varning eller återkallelse. Föreligger brott enligt alkohollagen kommer detta också att anmälas till Polismyndigheten. Kommunens beslut i ansöknings- och tillsynsärenden kan överklagas hos allmän förvaltningsdomstol och i första instans är det Förvaltningsrätten. Överklagandet ska vara skriftligt och ska vara inkommet till tillståndsmyndigheten senast tre veckor från den dag den klagande fick del av beslutet, annars kan överklagandet inte prövas. Tillståndsmyndigheten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid, överväger om beslutet ska ändras och vidarebefordrar sedan skriften till domstolen.

7. Avgifter

Kommunens tillståndsmyndighet ansvarar för tillståndsgivning och tillsyn enligt alkohollagen. Verksamheten finansieras genom ansöknings- och tillsynsavgifter som fastställs av kommunfullmäktige i särskild ordning. I principen om full kostnadstäckning ligger att en avgift inte får överstiga myndighetens kostnader för verksamheten ifråga. Avgiften ska därför tas ut i form av en ansökningsavgift och en årlig tillsynsavgift. Betalning av ansökningsavgift är en förutsättning för att en ansökan ska behandlas. Ansökningsavgiften bör utformas så att den täcker de självkostnader som myndigheten har i samband med beredningen av ett normalt tillståndsärende. Avgiften återbetalas inte vid avslag. En ansökan som avslås drar som regel lika stor handläggningskostnad som ett bifallsbeslut. Uppgift om avgifter finns på www.jonkoping.se (socialtjänsten, serveringstillstånd).

Om ett serveringstillstånd har beviljats för en provotid tas ingen ytterligare avgift ut i samband med uppföljningen och nytt beslut, under förutsättning att inte förhållandena ändrats.

8. Försäljning av folköl

Den som avser att bedriva försäljning och/eller servering av folköl ska anmäla verksamheten hos kommunen. Försäljning/serveringen får inte påbörjas innan anmälan har gjorts. Grundvillkoren är att verksamheten bedrivs i en lokal som är registrerad som livsmedelslokal och att försäljning eller servering av matvaror bedrivs i lokalen. Det får inte säljas eller serveras till någon som är under 18 år eller till någon man misstänker ska lämna över folkölen till annan person som inte fyllt 18 år, dvs. langning. Folköl får inte heller säljas eller serveras till person som är märkbart påverkad av alkohol eller annat

berusningsmedel. Den som säljer eller serverar folköl ska utöva egen tillsyn över folkölsförsäljningen. Det innebär att den ansvarige för butiken/serveringsstället ska arbeta fram ett egenkontrollprogram där det framgår hur innehavaren och eventuell personal arbetar för att reglerna i alkohollagen ska följas. Överträdelse av försäljningsreglerna kan medföra såväl försäljningsförbud som böter eller fängelse. Kommunen ska upprätta en tillsynsplan som ska ges in till länsstyrelsen.

Tillståndsenheten i Jönköpings kommun utövar tillsyn över folkölsförsäljningen genom att:

- Ta emot anmälningar om försäljning/servering och ta ut fastställd tillsynsavgift.
- Upprätta och uppdatera ett register över dem som säljer och serverar folköl inom kommunen och kontrollera att de uppfyller grundförutsättningarna för att få sälja folköl.
- Besöka varje försäljningsställe minst en gång om året och informera om alkohollagens regler.